

U 49/2017 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till rådets direktiv om genomförande av det avtal som ingåtts mellan European Community Shipowners' Associations (ECSA) och European Transport Workers' Federation (ETF) om ändring av rådets direktiv 2009/13/EG (2014 års ändringar i sjöarbetskonventionen)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska unionens kommissions förslag av den 27 juli 2017 till rådets direktiv om genomförande av det avtal som ingåtts mellan European Community Shipowners' Associations (ECSA) och European Transport Workers' Federation (ETF) om ändring av rådets direktiv 2009/13/EG i enlighet med 2014 års ändringar av 2006 års konvention om arbete till sjöss som godkändes av Internationella arbetskonferensen den 11 juni 2014 (COM(2017) 406 final) samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 7 september 2017

Arbetsminister Jari Lindström

Äldre regeringssekreterare Nico Steiner

ARBETS- OCH NÄRINGS-
MINISTERIET

PROMEMORIA

EG/2017/1262

31.8.2017

FÖRSLAG TILL RÅDETS DIREKTIV (2014 ÅRS ÄNDRINGAR I SJÖARBETSKONVENTIONEN)

1 Förslagens bakgrund och syfte

Internationella arbetsorganisationen (ILO) antog konventionen om arbete till sjöss (nedan *sjöarbetskonventionen*) 2006 i syfte att införa ett enda, enhetligt instrument som sammanför alla aktuella standarder för internationellt arbete till sjöss. Sjöarbetskonventionen tillhandahåller omfattande rättigheter och arbetarskydd för alla sjömän, oavsett deras nationalitet och fartygets flagg. Den har hittills ratificerats av 81 länder, bland annat alla EU-medlemsstater utom Österrike, Slovakien och Tjeckien.

Bestämmelserna i sjöarbetskonventionen införlivades i unionsrätten genom rådets direktiv 2009/13/EG om genomförande av det avtal som ingåtts av European Community Shipowners' Associations (ECSA) och European Transport Workers' Federation (ETF) om 2006 års konvention om arbete till sjöss. Direktivet uppdaterade unionsrätten med sjöarbetskonventionens standarder, som var gynnsammare för sjömännen än de befintliga standarderna (anställningsavtal, arbetstid, hemresor, bostad och rekreationsmöjligheter, mat och förplägnad, skydd av hälsa och säkerhet, sjukvård och rutiner för klagomål osv.) Direktivet främjade ratificeringen av sjöarbetskonventionen i EU och bidrog till att påskynda dess ikraftträdande. Det bidrog också till att få till stånd ett enhetligt införlivande av konventionens standarder i alla medlemsstater och införlivade specifika verkställighetsåtgärder i avtalet i enlighet med unionsrätten.

Internationella arbetskonferensen godkände vid dess 103:e möte i Genève den 11 juni 2014 ändringar i bilagan till sjöarbetskonventionen. Alla EU-medlemsstater röstade för att godkänna dem. Ändringarna gällde redarens ansvar och krav på ekonomisk säkerhet i händelse av strandsättning av sjömän (regel 2.5 om hemresa) och dödsfall eller långvarig invaliditet hos sjömän (regel 4.2 om rederiets ansvar). Ändringarna rörde både de bindande bestämmelserna och de icke-bindande bestämmelserna. Eftersom det var fråga om ändring av en bilaga till sjöarbetskonventionen kunde ett lättare förfarande utnyttjas när ändringarna sattes i kraft.

Ändringarna i sjöarbetskonventionen trädde i kraft internationellt den 18 januari 2017. För Finlands del trädde de i kraft den 27 juli 2017. Finland har satt i kraft ändringarna genom lag 1114/2016 och förordning 125/2017 och har dessutom genom lag 1115/2016 gjort de nödvändiga ändringarna i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011).

Den 5 december 2016 ingicks ett avtal mellan arbetsmarknadsparterna i sjöfartssektorn, European Community Shipowners' Associations (ECSA) och European Transport Workers' Federation (ETF), om att ändra avtalet om genomförandet av 2006 års sjöarbetskonvention som bifogats direktiv 2009/13/EG för att göra det förenligt med 2014 års ändringar av konventionen. Detta avtal återger innehållet i alla bindande bestämmelser i 2014 års ändringar av sjöarbetskonventionen.

Den 12 december 2016 begärde ECSA och ETF att kommissionen skulle genomföra deras avtal i enlighet med artikel 155.2 i EUF-fördraget. Kommissionen lade fram ett förslag till direktiv den 27 juli 2017.

Förslaget syftar till att säkerställa att 2014 års bindande ändringar av sjöarbetskonventionen efterlevs på ett effektivt sätt i EU genom tillämpningsdirektiv 2013/54/EU om flaggstats ansvar. Detta direktiv fastställer regler för att säkerställa att medlemsstaterna

– effektivt fullgör sina skyldigheter som flaggstater i fråga om genomförandet av de relevanta delarna i 2006 års sjöarbetskonvention (dvs. de delar vars innehåll anses motsvara bestämmelserna i bilagan till direktiv 2009/13/EG), och att de

– fastställer särskilda system för kontroll av iakttagandet och hantering av klagomål ombord och i land.

När bilagan till direktiv 2009/13/EG har ändrats genom detta förslag kommer kontrollåtgärderna i direktiv 2013/54/EU också att gälla 2014 års ändringar av sjöarbetskonventionen, utan att denna specifikt behöver ändras.

Eftersom ändringarna ännu inte är bindande för alla EU-medlemsstater (bl.a. inte för Estland) säkerställer direktivet att alla medlemsstater ska börja iakttä ändringarna.

2 Förslagets rättsliga grund

Artikel 155.2 i EUF-fördraget utgör den rättsliga grunden för detta förslag.

Enligt förslaget avser den första ändringen i arbetsmarknadsparternas avtal om systemet för ekonomisk säkerhet i händelse av strandsättning av sjömän både hälsa och säkerhet samt arbetsvillkor och omfattas således av artikel 153.1 a (förbättringar, särskilt av arbetsmiljön, för att skydda arbetstagarnas hälsa och säkerhet) och artikel 153.1 b (arbetsvillkor).

Enligt förslaget omfattas den andra ändringen, som gäller kraven att systemet för ekonomisk säkerhet ska trygga ersättning vid dödsfall eller långvarig invaliditet hos sjömän på grund av skada, sjukdom eller risk i arbetet, av artikel 153.1 c (social trygghet och socialt skydd för arbetstagarna).

Med tanke på att detta är ett område för vilket enhällighet krävs enligt artikel 153.2 andra stycket, kommer rådet att behöva fatta beslut enhälligt.

Kommissionen anser att de arbetsmarknadsparter som undertecknat avtalet är representativa för branschen och att de således har befogenhet att begära att kommissionen ska genomföra avtalet i enlighet med artikel 155 i EUF-fördraget.

Statsrådet kan godkänna användningen av den föreslagna rättsliga grunden.

3 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Enligt subsidiaritetsprincipen (artikel 5.3 i EUF-fördraget) ska åtgärder vidtas på EU-nivå endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på EU-nivå.

Enligt kommissionen säkerställer förslaget att unionsrätten och sjöarbetskonventionen överensstämmer och att 2014 års bindande ändringar av konventionen efterlevs på ett effektivt sätt i EU genom tillämpning av direktiv 2013/54/EU om flaggstats ansvar. Förslaget säkerställer också att EU:s flottor och hamnar behandlas enligt samma villkor, och förslaget underlättar att tillämpningen av ändringarna av sjöarbetskonventionen sker på samma sätt i alla medlemssta-

ter. Rådet har också i sitt beslut 2014/346/EU konstaterat att delar av sjöarbetskonventionens regler och ändringarna omfattas av unionens befogenhet.

Kommissionen anser att proportionalitetsprincipen uppfylls eftersom förslaget tillämpningsområde är strikt begränsat till att i unionsrätten införliva de uppdaterade bindande minimistandarderna i ändringarna av sjöarbetskonventionen.

Statsrådet anser att kommissionens syn på iakttagandet av subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen är motiverad.

4 Förslagets huvudsakliga innehåll

4.1 Direktivet

Genom direktivet ändras bilagan till rådets direktiv 2009/13/EG, som innehåller bestämmelserna i den ursprungliga sjöarbetskonventionen. De föreslagna ändringarna motsvarar 2014 års ändringar i konventionen.

Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast två år efter det att detta direktiv har trätt i kraft.

Finland har, liksom de flesta andra EU-medlemsstaterna, förbundit sig att direkt iakttä bestämmelserna i sjöarbetskonventionen även utan det föreslagna direktivet. De ändringar som gjordes i konventionen år 2014 trädde i kraft internationellt den 18 januari 2017.

Direktivet har emellertid två centrala rättsverkningar:

1) Artikel II.6 i konventionen om arbete till sjöss inbegriper en möjlighet att under vissa förutsättningar avvika från koden i sjöarbetskonventionen. I EU har utnyttjandet av denna möjlighet dock förhindrats genom direktiv 2009/13/EG. Enligt direktivförslaget ska denna begränsning av möjligheten att avvika från koden gälla även 2014 års ändringar av konventionen.

2) Genom direktivförslaget kommer 2014 års ändringar i konventionen att omfattas av tillämpningsdirektiv 2013/54/EU om flaggstaters ansvar och av systemet för tillsyn och övervakning av EU:s lagstiftning.

4.2 Arbetsmarknadsorganisationernas avtal på Europeanivå

Arbetsmarknadsparternas avtal återger innehållet i alla bindande bestämmelser i 2014 års ändringar av sjöarbetskonventionen.

4.3 Kommissionens konsekvensbedömningar

Kommissionen antar att de EU-medlemsstater som har ratificerat sjöarbetskonventionen genomför 2014 års ändringar, eftersom ändringarna i de flesta medlemsstaterna trädde i kraft den 18 januari 2017. Direktivet har således inga betydande ekonomiska, sociala eller miljörelaterade konsekvenser. Följaktligen har kommissionen inte gjort någon egentlig konsekvensbedömning.

5 Lagstiftningen i Finland och dess förhållande till direktivförslaget

Finland har ratificerat sjöarbetskonventionen och genom lag godkänt 2014 års ändringar i den. Finland har också gjort de ändringar i sin lagstiftning som krävts i och med 2014 års ändringar i konventionen.

Med anledning av ovanstående uppfyller lagstiftningen i Finland redan de krav som ställs i direktivförslaget.

6 Behandlingsfaser

6.1 Nationell behandling

Utkastet till skrivelse har behandlats genom skriftligt förfarande i delegationen för sjömansärenden, som finns i anslutning till arbets- och näringsministeriet och som består av representanter för arbetsmarknadsorganisationerna inom sjöfarten, kommunikationsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Dessutom har arbetsrättssektionen vid kommittén för EU-ärenden beretts tillfälle att uttala sig om utkastet till skrivelse.

6.2 Behandling av förslaget i EU:s organ

Enligt artikel 155.2 i EUF-fördraget får arbetsmarknadens parter gemensamt begära att avtal som slutits på unionsnivå beträffande frågor som avses i artikel 153 i EUF-fördraget genomförs genom ett beslut av rådet på förslag av kommissionen. Europaparlamentet informeras i ärendet.

Kommissionen lade fram sitt förslag till direktiv den 27 juli 2017.

6.3 Ålands självstyrelse

Rikets lagstiftning gäller, till den del den är relevant med tanke på direktivförslaget, även på Åland.

7 Statsrådets ståndpunkt

Finland ställer sig positivt till kommissionens förslag, eftersom det till sitt innehåll motsvarar de ändringar som gjorts i sjöarbetskonventionen 2014 och som redan är bindande för Finland.